

ECOLOXISMO E TERRAS COMUNITARIAS: PUNTOS DE ENCONTRO E ACCIÓN

Os burócratas, ás veces non teñen a información correcta, namentres os cidadáns e os usuarios dos recursos si a teñen. Elinor Ostrom (Premio Nóbel de Economía 2009).

Xabier Bruña*

O pasado 9 de maio tivo lugar en Lugo o II Congreso Europeo das Terras Comunitarias, continuador do fito histórico que supuxo a primeira edición en setembro de 2011, en Vila Real. No actual escenario de crise e desconfianza, ADEGA participou neste encontro instando a acción común entre ecoloxismo e áreas comunitarias. Nestes eventos, os nosos montes veciñais compartiron palestra cos baldíos portugueses, cos crofts escoceses e cos montes comúns italianos; todos eles fixeron visible a importancia das áreas comunitarias como oportunidade e alternativa ante un mundo rural en descomposición.

Os ecosistemas, pola súa propia natureza, presentan na maior parte dos seus compoñentes as características dun pro-común ou de bens comunais, tal e como os definiu Elinor Ostrom. Por esta mesma similitude, o movemento ecoloxista e os titulares de terras comunitarias compartimos valores e fins moi necesarios para confrontar á sociedade individualista, curtopracista e materialista actual.

Entre eses valores destacan a visión colectiva (e global) de afrontar os problemas e as accións, a visión a longo prazo e de beneficio para as xeracións futuras, e a de non primar tan só os elementos materiais e apostar por bens inmateriais (historia, cultura, paisaxe, diversidade, etc.). A isto temos que engadir o feito de incorporar a ética nas propostas e na acción.

Unha acción colectiva é aquela pola cal a busca de obxectivos se acomete por máis dunha persoa. O ecoloxismo como acción político-social transformadora da realidade e do territorio ten nas áreas comunitarias un exemplo de xestión transformadora colectiva que pode incorporar gran parte das loitas e reivindicacións do movemento. Os nosos camiños deben converxer para frear a dinámica destrutiva do medio que impera nesta sociedade, afastada da realidade, das persoas e do futuro.

Para reconducir esta situación, especialmente no rural, é necesario apostar polos seguintes elementos con dignidade e ilusión:

- No territorio (rural) hai lugar para todo. Tan só é necesario colocar as cousas no seu sitio, seguindo unha planificación territorial efectiva e a unha ordenación sostible.
- Construír en conxunto contando coas persoas (titulares, usuarias, etc.), acción vinculada a unha xestión moderna do medio e do territorio que conte cunha axeitada participación pública.
- Visión multifuncional e sustentable (de futuro), que implica a diversificación de produtos e servizos da acción humana sobre o medio, tendo en conta os límites espazo-temporais de cada lugar.
- Necesaria integración político-ambiental en, por e para o medio rural. Ningunha política ambiental será efectiva e realista sen incluír e integrar o medio rural, no que as áreas comunitarias son un dos piares básicos. É unha visión integral e integradora: o rural e as áreas comunitarias como base ambiental do territorio.
- Ante o teito enerxético tan só queda un camiño: fomentar os circuitos curtos. Este posicionamento comporta a aposta decidida pola soberanía alimentar, a soberanía enerxética e o comercio xusto local.

Estes puntos comúns deben ser os piares para sumar os nosos esforzos nun futuro mellor. Aquí na Galiza, esa converxencia frutificou na "Alianza por un medio rural galego vivo", onde a loita polo noso rural fixo que ADEGA, CIG, FRUGA e Organización Galega de Comunidades de Montes esteamos a remar xuntos.

En definitiva, unha visión global e colectiva (que achegan tanto o ecoloxismo como as áreas comunitarias) permítenos recuperar unha perspectiva máis ética e social das nosas accións (humanas), na que se deben equilibrar territorio e persoas para obter un medio integrador, humano e con futuro (un medio sustentable).

Para conservar as nosas terras comunitarias, temos que recuperar a autoestima da xente na súa propia terra e sentirmonos orgullosos do que temos e do que somos, polo que hai futuro. Que vivan as terras comunitarias e o medio rural!

*Xabier Bruña é vogal de medio rural en ADEGA.

Xabier Bruña

Mesa de traballo do II Congreso Europeo das Terras Comunitarias, celebrado o pasado 9 de maio.